

Prof. Joseph E. Stiglitz

Ekonomide Nobel ödülü bulunan Joseph E. Stiglitz, Columbia Üniversitesi'nde Profesör ve Roosevelt Enstitüsü'nde Baş Ekonomisttir. En son çıkan kitabı: Küreselleşme Yine Büyük Hayal Kırıklığı: Trump Döneminde Küreselleşme Karşıtlığı

Amerikan demokrasisi geri dönebilir mi?

Amerika'nın herkese özgürlük, demokrasi ve adalet idealleri hiçbir zaman tam olarak gerçekleştirilemeyebilir. Demokrasi saldırı altındadır ve hepimiz nerede olursak olalım onu korumak için elimizden geleni yapmalıyız.

Birleşik Devletler uzun bir süredir kendisini demokrasinin kalesi olarak görmektedir. Tüm dünyada demokrasinin ilerlemesini desteklemiştir. II. Dünya Savaşı sırasında Avrupa'da faşizme karşı çok ağır bir bedelle demokrasi için savaşmıştır. Şimdi ise savaş kendi evlerinde veriliyor.

Amerika'nın demokrasi sicili her zaman bir miktar lekeli olmuştur. Birleşik Devletler temsili demokrasi olarak kurulmuş, ancak vatandaşlarının sadece küçük bir bölümüne, çoğunlukla beyaz mülk sahibi erkeklere oy verme hakkı tanınmıştı.

Köleliğin kaldırılmasından sonra, Amerika'da Güneyli beyazlar, oy kullanma vergilerini ve okuryazarlık sınavlarını kullanarak, örneğin fakirler için sandığa gitmeyi ulaşılmaz kılarak, neredeyse bir yüzyıl boyunca Afrika kökenli Amerikalılara oy hakkı vermemek için mücadele ettiler. Afrika kökenli Amerikalılara oy verme hakkı, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verildiği 1920 yılından neredeyse yarım yüzyıl sonra tanındı.

Demokrasiler, çoğunluğun hakimiyetini haklı olarak engellemekte, bu yüzden de yadsınamaz belirli temel hakları kutsal kabul etmektedir. Ancak Birleşik Devletler'de bu tepetaklak olmuştur. Azınlık, siyasi ve ekonomik haklarına çok az önem vererek çoğunluğa hükmetmektedir.

Hedeflere ulaşmak zor görünüyor

Amerikalıların çoğu ateşli silahların kontrol altına alınmasını, asgari ücretin artırılmasını, sağlık sigortasına erişim garantisini ve 2008 krizine neden olan bankalara yönelik daha iyi düzenlemeler yapılmasını istiyor. Hala bu hedeflerin tamamına ulaşmak zor görünüyor. Bu kısmen ABD anayasasından kaynaklanmaktadır. Bu yüzyılda seçilen başkanların üçte ikisi halk oylamasında kaybetmelerine rağmen göreve gelmişlerdir. Nüfusu daha az olan köleci eyaletlerin ısrarıyla Anayasaya dahil edilmiş olan Seçiciler Kurulu olmasaydı, 2000 yılında Al Gore, 2016'da da Hillary Clinton başkan olacaktı.

Ancak Cumhuriyetçi Parti'nin seçmenlerin sindirilmesi, engellenmesi, seçim çevrelerinin bir siyasi partinin veya adayın yararına olacak şekilde düzenlenmesi ve benzeri seçim manipülasyonu girişimlerine

Cumhuriyetçilerin kontrolü altında olan birçok eyalette seçim sandıklarında zahmetli ve yorucu kimlik tespiti zorunlulukları getirilmiştir.

Ve bazı yerel yönetimler seçmenleri seçmen kütüklerinden silmiş, oy verme yerlerinin sayısını azaltmış veya oy verme saatlerini kısaltmıştır.

dayanması da çoğunluğun iradesinin engellenmesine katkıda bulunmaktadır. Partinin bu yaklaşımı; eninde sonunda demografik yapıdaki değişimler Cumhuriyetçileri seçimlerde dezavantajlı konuma getirdiği için belki de anlaşılabilir. Amerikalıların çoğunluğu yakın gelecekte beyazlardan oluşmayacak ve yirmi birinci yüzyıl dünyası ve ekonomisi erkek egemen bir toplumla bağdaştırılmaz. Ve Amerikalıların büyük çoğunluğunun yaşadığı kentsel alanlar, ister Kuzeyde ister Güney'de olsun, çeşitliliğin/farklılığın değerini öğrendiler.

Büyüyen ve dinamik bu bölgelerdeki seçmenler aynı zamanda devletin refahın paylaşılmasında oynayabileceği ve oynaması gereken rolünü de gördüler. Bu seçmenler, zaman zaman bir gecede geçmişin anlamını yitirmiş ayrıştırmacı sloganlarını terk ettiler. Dolayısıyla, demokratik bir toplumda azınlığın ister çalışanları ve tüketicileri sömüren büyük şirketler, ister kredi alanları sömüren bankalar isterse geçmişte kalan dünyayı yeniden yaratmaya çalışan geçmişe saplanıp kalmış kişiler olsun ekonomik ve siyasi tahakkümünü sürdürebilmesinin yegane yolu demokrasiyi temelden zayıflatmaktır. Bu strateji birçok taktik içermektedir.

Seçmenlere engeller getirildi

Seçici göçmenliği desteklemenin yanı sıra, Cumhuriyetçi yetkililer muhtemel Demokrat Parti seçmenlerinin kaydolmalarını engellemenin yollarını aramışlardır.

Cumhuriyetçilerin kontrolü altında olan birçok eyalette seçim sandıklarında zahmetli, yorucu kimlik tespiti zorunlulukları getirilmiştir. Ve bazı yerel yönetimler seçmenleri seçmen kütüklerinden silmiş, oy verme yerlerinin sayısını azaltmış veya oy verme saatlerini kısaltmıştır.

Amerika'nın oy vermeyi, en temel vatandaşlık hakkının kullanılmasını bu denli zorlaştırması doğrusu çok çarpıcıdır. Birleşik Devletler, seçimlerin pazar günü yerine bir iş gününde yapıldığı çok az sayıda demokrasiye birisidir, bu da şüphesiz çalışanların oy vermelerini zorlaştırmaktadır. Bu durum, vatandaşların oy vermelerinin zorunlu olduğu Avustralya gibi diğer demokrasilerle veya postayla oy kullanma yoluyla oy verme işleminin kolaylaştırıldığı Oregon gibi eyaletlerle çelişiyor.

Dahası, Afrika kökenli Amerikalıları hedef almaya devam eden kitlesel tutuklama sistemi de tarihsel olarak üçlü işlevini yerine getiriyor. Ucuz işgücü sağlamanın ve ücretleri aşağı çekmenin

yanı sıra (Bugün dahi, Columbia Üniversitesi'nden Michael Poyker'in işaret ettiği üzere, Amerika'daki sanayi üretiminin yüzde 5'i tutuklular tarafından gerçekleştirilmektedir), bu sistem herhangi bir suçtan mahkum olanların oy verme haklarını ellerinden almaya yönelik olarak tasarlanmıştır.

Bütün bunlar işlemese dahi, Cumhuriyetçiler kısmen federal mahkemelere bağışçılarının ve destekçilerinin karşı çıktıkları politikaları etkisizleştireceklerine güvendikleri yargıçlarla doldurarak seçilen hükümetlerin elini kolunu bağlamaya çalışıyorlar.

Yakın zamanda yayınlanan, Duke Üniversitesi'nden tarihçi Nancy MacLean'ın "Democracy in Chains (Zincirli Demokrasi)" ve Oregon Üniversitesi'nden siyaset bilimci Gordon Lafer'in "The One Percent Solution (Yüzde Bir Çözüm)" gibi önemli kitaplarda Cumhuriyetçilerin demokrasiye saldırısının entelektüel kökenlerinin ve örgütsel mekanizmalarının izleri sürülmektedir.

İdealler açık bir saldırı altında

Amerika'nın herkese özgürlük, demokrasi ve adalet idealleri hiçbir zaman tam olarak gerçekleştirilemeyebilir ancak, bu idealler şimdi açık bir saldırı altındadır. Demokrasi, kural olarak azınlık tarafından ve azınlık için ve herkes için adalet de sadece beyazlar ve karşılığını ödeyebilenler için mevcut hale geldi.

Hiç şüphesiz bu yalnızca Amerika'nın problemi değil. Dünyanın her yerinde demokrasiye bağlılığı çok az olan güçlü adamlar iktidara geliyor. Bazıları, geçmişe bakarak bunların da geçeceğini söylüyor. 1930'ların berbat diktatörlerini düşünün. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde varlıklarını sürdüren Portekiz'deki Salazar'ı ve İspanya'daki Franco'yu düşünün. Hiç birisi kalmadı.

Gene de bir an için üzerinde dikkatle düşünüldüğünde, diktatörlüklerin insanlara verdikleri toplam zararı bize hatırlatmalıdır. Ve Amerikalılar başkanları Donald Trump'ın günümüzün bu despotlarının filizlenmesine yardım ve yataklık ettiği gerçeği ile yüzleşmelidirler.

Bu yıl, Trump'ın otoriter eğilimlerine karşı kontrolü sağlayabilecek Demokratların çoğunlukta olduğu bir Kongre'nin oluşmasının ve hakkı olan herkesin oy kullanmasını yeniden sağlayacak eyalet ve yerel yöneticileri seçmenin neden önemli olduğuna dair pek çok sebepten yalnızca birisidir. Demokrasi saldırı altındadır ve hepimiz nerede olursak olalım onu korumak için elimizden geleni yapmalıyız.